

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ, ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Виженко Є.Є., Стасюк О.А., Макарова О.М., Ніколішин І.А.

Українська медична стоматологічна академія, Навчально-науковий інститут післядипломної освіти

Анотація. В статті проаналізовано основні напрямки розвитку сучасної медичної освіти в сфері науково-технічного прогресу та розвитку медицини, які допомагають підвищити якість підготовки майбутніх лікарів в системі післядипломної освіти.

Ключові слова: медична освіта, післядипломна освіта, лікар.

Abstract. The article analyzes the main directions of development of modern medical education in the field of scientific and technological progress and development of medicine, which help to improve the quality of training of future doctors in the system of postgraduate education.

The key words: medical education, postgraduate education, doctor.

Сучасна медична освіта невід'ємно пов'язана з науково-технічним прогресом. Прогрес медико-біологічної науки стимулює розвиток медичної освіти і його симбіоз з наукою, формує навчальні програми, визначаючи їх якість та ефективність [1].

Поширення глобалізації, розвиток інформаційних систем та інновацій з подальшим широким їх впровадженням, міграція населення, висока конкуренція на ринку праці та в сфері освітніх послуг, поява високотехнологічних методів дослідження пацієнтів та розвиток міждисциплінарного підходу що до лікування хворих слугує фактором у визначенні нових вимог і завдань до сучасного викладання в вищих медичних навчальних закладах [4]. Остання обставина досить влучно характеризує наявну ситуацію в освіті і дозволяє розглядати медичний вуз як відображення всіх вимог, що пред'являються часом перед суспільством [7].

Так, розвиток електронного навчання, що включає в себе використання інтернет-технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедійних матеріалів і т.д., сприяло технології розвитку дистанційного навчання, забезпечуючи вузу мобільність і оптимальну конгруентність поточної ситуації сучасним вимогам [5].

Як свідчать сучасні дослідження, середньорічний темп зростання освітніх технологій при застосуванні електронного навчання в світі склав 13%, а прогнозоване зростання вебтехнологій може досягти 90% [3]. При цьому традиційні аудиторні заняття під керівництвом викладача з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій перестають бути домінуючими в освітньому процесі.

Зростає роль таких форм навчання як відеоконференції, вебінари, робота в інтерактивних лабораторіях, оновлення матеріалів навчального курсу в режимі реального часу, дистанційна взаємодія учасників навчального процесу в соціальних мережах за допомогою аудіо та відеозв'язку, що дозволяє якісно підвищити рівень підготовки фахівців і перевести деякі освітні аспекти в якісно новий формат з розробкою нових методів оцінки і контролю за допомогою використання інноваційних методів [6].

В цьому аспекті стрімкий розвиток та різноманітність апаратного і програмного забезпечення, швидка зміна поколінь комп'ютерів, операційних систем і прикладних програм (в тому числі і навчальних) пред'являє до викладача вузу підвищені вимоги до здатності до самонавчання та ефективного використання потенційних можливостей сучасних інформаційних технологій [2].

Не меншу значимість на сучасному етапі медичної освіти набуває і міждисциплінарний підхід в процесі професійної підготовки лікарів в медичних вузах, оскільки він сприяє як забезпеченню цілісності освітнього процесу, взаємозв'язку навчальних дисциплін з точки зору єдиного і безперервного розвитку професійної діяльності, так і з точки зору сучасного підходу до стану здоров'я і патології в цілому. Міждисциплінарний підхід при опануванні

конкретної спеціальності дозволяє майбутньому лікарю побачити просторовість, глибину досліджуваної теми, вміння виділяти різні рівні патогенезу досліджуваної нозології, використовувати можливість її вирішення в мультивекторному баченні [8].

З огляду на те, що медицина - це наука, в якій кожен день відбуваються відкриття, реалізуються інновації, розробляються і впроваджуються нові методи діагностики, лікування, організації медичних послуг, сучасна медична освіта повинна об'єднувати теоретичний, практичний і науковий процеси.

Тому лікарі-інтерни, курсанти та клінічні ординатори, які навчаються на кафедрі післядипломної освіти-лікарів ортодонтів Української медичної стоматологічної академії, постійно долучаються до наукового товариства.

З огляду на вище зазначені напрямки по вдосконаленню сучасної медичної освіти хочеться навести приклад впровадження в освітній, лікувальний та науковий процеси програми для цефалометричного аналізу телерентгенограм (ТРГ) «AudaxCeph». Цефалометричний аналіз в ортодонтії займає важливе місце при діагностиці та лікуванні пацієнтів із зубощелепними аномаліями. Ще 10-15 років назад аналіз телерентгенограм проводився вручну, носієм ТРГ була плівкова рентгенограма, анатомічні структури лицевого скелета переносилися олівцем на кальковий папір, де встановлювалися цефалометричні точки і за допомогою лінійки та транспортиру проводився обрахунок. В результаті вся процедура являла собою кропіткий та довготривалий процес.

З появою цифрових рентгенапаратів з'явилася можливість зберігати ТРГ знімки на електронних носіях. Відповідно почали з'являтися комп'ютерні прикладні програми, які полегшували б цефалометричний аналіз.

Завдяки міжнародній співпраці між Українською медичною стоматологічною академією та Словенською компанією Audax d.o.o укладено договір по впровадженню в навчальний, лікувальний та науковий процеси комп'ютерної програми «AudaxCeph Educational».

Ця програма являє собою аналог електронної бази пацієнтів з можливістю зберігання фотографій пацієнта, даних рентгенологічних досліджень та фото контрольньо-діагностичних моделей. В програмі розстановку цефалометричних точок можливо проводити як вручну з відповідними анатомічними підказками, так і за допомогою «штучного інтелекту» - окремого додатку «AudaxCeph TINA Educational», який автоматично проводить трасування цефалометричних точок з подальшим розрахунком. В результаті розрахунок і аналіз ТРГ пацієнтів займає не більше 5 хвилин.

Завдяки цьому збільшилась зацікавленість та вмотивованість лікарів-інтернів та курсантів по вивченню цієї складної теми. Як наслідок, під курівництвом викладачів кафедри проведено ряд наукових робіт з лікарями при вивченні теми «Рентгенологічні методи діагностики в ортодонтії», одна з яких зайняла друге місце на щорічній науково-практичній конференції лікарів-інтернів у 2019 році.

Таким чином, нівелювання відсталості, догматизму, консерватизму в рамках умов, що відбуваються в сфері медичної освіти підвищує вимоги до викладання, формуючи потребу в постійному зростанні професійної кваліфікації, в придбанні нових навичок і якостей характеру, спрямованих від уміння «навчати професії до вміння навчати компетенцій». З огляду на те, що в динаміці вікового складу науково-педагогічних кадрів в останні роки відзначається збільшення частки молодих фахівців, першорядною проблемою видається акцентування на вищевказаних аспектах з метою подальшої підготовки кадрів науково-педагогічного складу медичних вузів з урахуванням нових вимог до викладання в медичній освіті в умовах сучасної дійсності.

Література

1. Булах І.Є. Медична освіта у світі та в Україні / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, В.С. Москаленко та ін.. – К. : Книга плюс, 2005. – 384 с.
2. Виженко Є.Є. Роль сучасних інформаційних технологій у підготовці лікарів-курсантів на циклі спеціалізація з фаху «Ортодонтія» / Є.Є.

Виженко, В.Д. Куроєдова, О.А. Стасюк, Ю.К. Сокологорська-Никіна // Актуальні проблеми вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2018. – С. 216–217.

3. Гнеденко В. В. Методологічні основи застосування комп'ютерних технологій в навчальному процесі / В. В. Гнеденко, А. В. тютя // Успіхи сучасного природознавства. - 2008. - №9 - С. 46-48.
4. Єресько О. Освіта в Україні: курс – на ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій / Олег Єресько // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 1. – С. 4–6. 8.
5. Куроєдова В.Д. Підвищення рівня підготовки лікарів-стоматологів із питань ортодонтії / В.Д. Куроєдова, Н.В. Голоко, К.Л. Куроєдова та ін. // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: Мат. Науково-практичної конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С.118-119.
6. Ниматулаев, М.М. Использование Web-технологий для самостоятельного повышения квалификации в условиях информационно-коммуникационной среды / М.М. Ниматулаев// Информатика и образование. – 2010. – №8. – С. 86-89.
7. Djordjevich A. Communicating the sus-tainability message in higher education institu-tions / A Djordjevich., D.R.E. Cotton //International Journal of Sustainability in Higher Education. – 2011. – V. 12, №4. – P. 381-394.
8. Rashidova Z.M. Mastering pedagogical technologies as a necessary condition for realiza-tion of the Conception of support for develop-ment of pedagogical education //Pedagogical Journal. – 2014. – №6. – P.70-73.